

Udvikling og miljøhensyn må være tæt forbundne, når fattigdom skal overvindes. For udviklingsbistanden, som den varetages i Danida, er fattigdomsorienteringen det vigtigste og overordnede element både for den bilaterale og multilaterale udviklingsbistand; det har vi arbejdet hårdt for, og det mener vi fortsat den skal være. Miljøhensynet er i den sammenhæng derfor et tværgående hensyn, som – i øvrigt sammen med en hel del andre hensyn – er opstillet.

For miljøbistanden er miljøhensynet det overordnede princip, men byggende på en regionalisering, der skal varetage helhedsorienterede og sammenhængende indsatser i de regioner, som nu er valgt, henholdsvis Sydøstasien og det sydlige Afrika.

Det er vigtigt, at miljøindsatsen i udviklingslandene fastholder dette regionale perspektiv og ikke spreder sig over så mange lande, at vi senere risikerer at skulle i gang med en landevalgsproces, som vi kender det fra Danida – men som i øvrigt endte meget positivt.

Indsatsområderne, som de er prioriterede i miljøbistanden i den regionale strategi, indeholder jo skove, biodiversitet, byer, industri- og kystområder, og det er også det, som har været de globale prioriteringer, der blev fremhævet efter Riokonferencen.

Jeg vil hæfte mig ved et par af elementerne:

Mange mennesker i snavsede slumbyer med småindustri rejser behovet for ikke kun at se på de ydre miljøhensyn. Arbejdsmiljøet har meget trænge vilkår i de nyindustrialiserede lande, og den bevidstgørelse af arbejdsgivere og arbejdstagere, som omtales i strategien, er i allerhøjeste grad nødvendig ikke kun for voksne, men også af hensyn til de tusindvis af børnearbejdere, der vel rettere skulle benævnes børneslaver. I Sydøstasien kniber det ofte med menneskerettighederne for netop de fagligt aktive folk.

Med de tre nye områders inddragelse, landbrug, bæredygtig energi og vandressourcer, vil sammenhængen mellem miljø og udvikling i endnu højere grad styrkes. Vi har nogle gode erfaringer med netop de områder, og alle tre områder er tæt forbundet med fattigdommens overbefolkningsproblemer med den efterfølgende udpining af jord og overforbrug af naturressourcer og med økologiske katastrofer som det efterfølgende mareridt.

Det er med stor tilfredshed, at vi så i dag kan konstatere, at Udenrigsministeriet og Miljø- og Energiministeriet med den fremlagte strategi for

miljøbistanden i udviklingslande nu har tilrettelagt en arbejdsdeling imellem sig, hvor begge ministeriers erfaringer og kvaliteter kommer til deres ret. Man kan jo med et tværfagligt samarbejde fint lære noget af hinanden. Udenrigsministeriet har tilsyneladende stadig lidt efterslæb med hensyn til miljøforståelsen, og tilsvarende kunne Miljø- og Energiministeriet måske godt få en bredere forståelse for de øvrige tværfaglige hensyn og styringen af projekterne og på den måde bidrage til, at den samlede miljøbistand og udviklingsbistand blev forbedret.

Det er vigtigt at gøre sig nogle erfaringer de steder, hvor DANCED og Danida nu er til stede med miljøbistand for at få opbygget nogle forvaltninger og nogle administrationer, således at vi også kan få afløb for miljøbistanden i den ånd, den er tænkt, nemlig som en sammenhæng mellem miljø og udvikling og i et ønske om at sikre den folkelige deltagelse, fremme det lokale ejerskab og ikke mindst en lokal medfinansiering for at sikre ressourcer til finansieringen, når det danske engagement i projektet udløber, for det sker jo, og vi vil jo ikke have, at tingene så dernæst falder sammen. Med alle de tværgående hensyn, som udviklingsbistanden består af, fungerer de også som målelige kriterier for bistanden. Eksempelvis er menneskerettigheds-spørgsmålet evigt tilbagevendende og må nødvendigvis være det, da udviklingsbistand er og skal være tæt forbundet med den danske udenrigspolitik.

Tilsvarende vil der formodentlig blive behov for nogle indikatorer for miljøbistanden, om ikke nu så i tiden foran os, både for at vi om nogle år kan måle succesen af vores danske bidrag, men også for at imødegå en kritik udefra, der eksempelvis kunne gå på, at DANCED primært baner vejen for dansk teknologi og forretning i kraft af teknologioverførsel og privat sektorudvikling.

Jeg ser det som en oplagt opgave for det rådgivende udvalg, som nu er nedsat, at få klarlagt, om der skal opsættes kriterier for miljøbistanden, om der skal tages andre tværgående hensyn end det mål med kvinder, der allerede er opsat, om der skal opstilles krav til miljøbistandens udformning, og om der kan opsættes nogle måltal eller indikatorer, der også peger på udvikling.

I modsætning til Danidas styrelse, der gennemgår enkeltprojekter, vil miljø- og katastroferammens rådgivende udvalg jo netop få plads til den type overvejelser. I en begyndelsesfase,